

Samarbeidsavtale
mellom
Sametinget og Helse Nord RHF

Avtaleparter

Denne avtalen er utarbeidet mellom Helse Nord RHF og Sametinget. Avtalen skal bidra til et godt grunnlag for samarbeid mellom partene.

Avtalens overordnede grunnlag

Samiske pasienter har rett til likeverdig helse- og omsorgstjenester på lik linje med den øvrige befolkningen. Likeverdige helsetjenester forutsetter helsetjenester tilrettelagt for samiske pasienters språklige og kulturelle bakgrunn. Nasjonale myndigheter har det overordnede ansvaret for å sikre likeverdige helsetjenester til det samiske folk.

Dette følger av rettigheter samiske pasienter som urfolk har i henhold til nasjonale lover og internasjonale konvensjoner som Norge har gitt sin tilslutning til.

Norges Grunnlov § 108 pålegger nasjonale myndigheter å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppen kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

Av ILO-konvensjonen nr. 169 art. 25 følger det at *utforming og gjennomføring av helsetjenester for urfolk skal skje under urfolks eget ansvar og kontroll, slik at urfolk kan nyte godt av så høy fysisk og mental helsemessig standard som mulig.*

FNs erklæring om urfolks rettigheter (2007) fastslår at *individer tilhørende urfolk har rett til adgang til alle sosial- og helsetjenester, uten noen form for diskriminering.*

Sameloven § 3.5 gir samiske pasienter utvidet rett til bruk av samisk i helse- og sosialsektoren. Samelovens ordlyd §3.5 lyder: *Den som ønsker å bruke samisk for å ivareta egne interesser overfor lokale og regionale offentlige helse- og sosialinstitusjoner i forvaltningsområdet har rett til å bli betjent på samisk.*

Pasientrettighetsloven § 3-5 bestemmer at pasienter har krav på informasjon som er *tilpasset mottakerens individuelle forutsetninger som alder, modenhet, erfaring og kultur- og språkbakgrunn.* Denne bestemmelsen gir samiske pasienter rett på informasjon, som er tilpasset samisk språk- og kultur. I forarbeidene til loven er samiske pasienter særlig nevnt som målgruppe for denne bestemmelsen.

Helseforetaksloven § 35, 3.ledd sier at *Regionalt helseforetak skal sørge for at den enkelte pasients utvidede rett til bruk av samisk språk i spesialisthelsetjenesten blir ivaretatt, jf. sameloven § 3-1 nr. 4 og § 3-5*

Formål med samarbeidsavtalen

Samarbeidsavtalen mellom Sametinget og Helse Nord RHF er et bidrag i arbeidet for å gi den samiske befolkningen et tilbud om likeverdige spesialisthelsetjenester. Likeverdige spesialisthelsetjenester forutsetter at tjenestetilbudet er tilrettelagt pasientens språklige og kulturelle bakgrunn.

Gjennom godt lagspill, engasjement og kunnskaps- og tjenesteutvikling skal Helse Nord RHF og Sametinget i nært samarbeid være en pådriver for å beholde og videreutvikle spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen.

Innhold i samarbeidet

Samiske pasienters rett til og behov for tilrettelagte tjenester må etterspørres og synliggjøres fra planleggingsfasen, gjennom utredningsfasen, og når beslutninger tas. Partene skal i felleskap søke å være i forkant av ulike utfordringer og problemstillinger som omhandler spesialisthelsetjenester til det samiske folk. Dette gjennom god dialog til det beste for den samiske befolkningen, Helse Nord RHF og Sametinget.

Strategidokumentet «Spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen» (2020) kapittel 5.3: Sikre økt kvalitet og kompetanse i spesialisthelsetjenesten skal være grunnleggende for samarbeidet mellom Sametinget og Helse Nord RHF.

Sametinget inviteres til å gi innspill på kandidater til styrene i Helse Nord for å sikre samisk representasjon.

Ved utredninger om utvikling av spesialisthelsetjenester på ulike områder som påvirker spesialisthelsetjenestetilbudet til den samiske befolkningen, skal Sametinget inviteres til å foreslå medlemmer til ulike grupper og råd.

Sametinget og Helse Nord RHF skal arrangere konferanser om spesialisthelsetjenestetilbudet til den samiske befolkningen hvert andre år, i inneværende avtaleperiode. Målsetningen med konferansen er å fremme kvalitet og utvikle kompetanse om samisk språk og kultur i spesialisthelsetjenesten.

Samarbeidsavtalen berører ikke Sametingets konsultasjonsordning med Helse- og omsorgsdepartementet eller andre nasjonale eller regionale organer.

Møter

- Ved starten av hver Sametingsperiode avvikles et felles møte mellom Sametingets politiske ledelse og styret i Helse Nord RHF der status og spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen settes på dagsorden.
- Det avvikles to årlige samarbeidsmøter mellom Sametinget og Helse Nord RHF. Et møte på politisk/styreledernivå og et administrativt møte på direktørnivå.
- Ett av møtene avvikles i tilknytning til utforming av oppdragsdokumenter for helseforetakene i Helse Nord og har som målsetning å få innspill fra Sametinget.
- Partene er enige om at det avvikles møter ved behov og at møte blir gjennomført når en av partene ber om det.

Varighet, revisjon og oppsigelse av avtale

Avtalen løper i fire år fra signering. Avtalen kan sies opp i perioden. Oppsigelsen skal være skriftlig og med en oppsigelsestid på 3 måneder.

Dersom ingen av partene sier opp avtalen innenfor fristen, fornyes den automatisk med et år av gangen.

Hver av partene kan anmode om revisjon av avtalen en gang pr løpende år.

Karasjok 09.03.2022

Sametingspresident

Silje Karine Muotka

Elle-Rávnna Eli Silje Karine

Styreleder

Renate Larsen